

## RECENZJE

**Ks. Marian Pokrywka.** *Antropologiczne podstawy moralności małżeństwa i rodziny.* Lublin: Wydawnictwo KUL 2010, s. 455 (rec.)

Małżeństwo i rodzina stały się dziś areną walki o przyszłość ludzkości, gdyż to w rodzinie kształtuje się nowe życie i dojrzewający tam człowiek znajduje podstawy do podejmowania odpowiedzialności za świat. Ujawniający się we współczesnej kulturze spiszek przeciwko życiu zmierza do destrukcji rodziny poprzez pozbawianie jej fundamentu, jakim jest oparcie na Bogu i zmienianie jej funkcji powodujące zaniechanie pełnienia misji rodzicielskiej na rzecz poszukiwania przyjemności. Odpowiedzią na te niekorzystne zjawiska staje się nauczanie Kościoła, które wskazuje trwale fundamenty małżeństwa i rodziny oraz formułuje zadania, których spełnianie realizuje odwieczne powołanie rodziny. Oparte na prawie naturalnym odczytywanie misji rodziny wypływającej z natury osoby staje się nagłym wyzwaniem obecnego wieku. W nurt eklezjalnej troski o rodzinę wpisuje się książka ks. Mariana Pokrywki, która podejmuje kwestię rozważenia antropologicznych podstaw małżeństwa i rodziny.

Składająca się z pięciu rozdziałów pozycja w ambitny sposób pragnie ująć całość problematyki odnoszącej się do fundamentalnych założeń regulujących pełnienie powołania małżeńskiego i rodzinnego. W rozdziale pierwszym Autor w sposób niezwykle kompetentny i systematyczny analizuje uwarunkowania pełnienia misji przez rodzinę i rysuje precyzyjny obraz zagrożeń, wobec których staje rodzina u początku XXI wieku. Ogrom tych zagrożeń może przerażać, ale ostateczną konkluzją jest wskazanie na znaki nadziei, które pozwalają przewidywać triumf Ewangelii życia. Rozdział drugi poświęcony jest prezentacji źródeł prawdy o człowieku, małżeństwie i rodzinie. Prawdziwa wizja człowieka zakorzeniona w Biblii i oparta na nauczaniu Kościoła ukazuje komplementarny charakter płci oraz wskazuje na sakramentalny charakter małżeństwa chcianego przez Boga jako owoc i obraz przymierza zawartego przez Stwórcę i Zbawiciela z ludzkością. Nieodwołalność Bożego zamysłu pozostaje niezmienna mimo ludzkiej grzeszności.

Kolejne trzy rozdziały dotyczą różnych wymiarów misji rodziny, które można sprowadzić do tworzenia *communio personarum*, realizo-

wania odpowiedzialnego rodzicielstwa i wychowania potomstwa. Analizując powołanie człowieka do daru z siebie ks. Pokrywka wskazuje na małżeństwo i rodzinę, jako na szczególne przestrzenie, gdzie ów dar, wyrażający się w osobowym oddaniu serca i ciała, realizuje się najpełniej. W rozważaniu dotyczącym prokreacyjnej misji rodziny obok fundamentalnych wskazań antropologicznych zostały podjęte szczegółowe kwestie dotyczące sztucznej prokreacji i antykoncepcji. Zakres treści dotyczących wychowawczych działań rodziny obejmuje ukazanie godności osoby jako podstawowego podmiotu wychowania oraz prezentację misji rodziny mającej niezbywalne prawo do pierwszeństwa w trosce o dzieci. Na płaszczyźnie indywidualnej wychowanie winno zmierzać do uczenia prawdziwej miłości, nabycia cnót oraz otwarcia na współpracę z Bogiem w Kościele. W wymiarze społecznym celami wychowawczymi stają się formowanie do prawdziwego uczestnictwa w życiu wspólnoty, między innymi przez miłość ojczyzny, wychowanie do pokoju oraz kształtowanie właściwej troski o ekologię ludzką i ekologię środowiska.

Pogłębione rozważania o charakterze fundamentalnym dające oparcie do formułowania podstawowych prawd dotyczących małżeństwa i rodziny są połączone z ukazywaniem szczegółowych rozwiązań, które potraktowane są jako przykłady zastosowania stwierdzeń o charakterze ogólnym do konkretnych sytuacji życiowych. Umiejętnie łącząc syntezę podstawowych twierdzeń argumentujących naukę katolicką z ukazywaniem kierunku rozwiązywania poszczególnych przypadków ludzkiego życia, ks. Pokrywka stwarza grunt do jasnego rozróżniania sytuacji właściwych od patologicznych. Jedną z wielkich zalet książki jest podawanie czytelnych kryteriów do oceny zjawisk dotyczących życia małżeństwa i rodziny. Wywody Autora sytuują się bowiem nie tyle na płaszczyźnie opisu tychże zjawisk, ale raczej wskazywania warstwy argumentacyjnej służącej ich przedstawianiu w pełnym świetle Prawdy. Ujaśnienie antropologicznego fundamentu powołania małżeństwa i rodziny wskazuje, że są to rzeczywistości zakorzenione w godności osoby, które nie mogą być poddane koniunkturalnym zmianom mody, życiowej łatwizny i doraźnej korzyści.

Książka Pokrywka objawia swą ogromną erudycję i ustawia licznie przytaczane cytaty we własnym schemacie referowania zagadnień. Można wręcz podziwiać finezję w dobieraniu odpowiednich stwierdzeń zaczerpniętych z różnych publikacji, które ujawniają doskonale panowanie nad zebrany materiałem. Naszpikowanie tekstu różnego rodzaju wypowiedziami innych autorów, zresztą bardzo trafnie dob-

rany, osłabia jednak nieco warstwę argumentacyjną pracy. Prowadząc bowiem pogłębiony dyskurs dotyczący fundamentów małżeństwa i rodziny, Autor jakby nie do końca wierzy w wartość argumentacyjną przytaczanych rozważań i ubezpieczając się od ewentualnych zarzutów, odwołuje się do wypowiedzi magistralnych albo uznanych autorów kościelnych, na wszelki wypadek zapewniając, że autorytety tak uważają. Ujawnia przy tym zdolność do łączenia elementów opisowych, analitycznych i wyjaśniająco-motywacyjnych z praktycznymi postulatami służącymi etycznej ocenie zjawisk i wskazującymi konkretne działania do podjęcia.

Wnikliwa lektura pracy ujawnia ogromną pracowitość Autora i dbałość o szczegóły. Przy tym nie została zagubiona precyzyjna linia narracji, która przechodzi od zagadnień ogólnych do ukazywania rozwiązań szczegółowych. Książka ks. Pokrywki rzeczywiście pozwala mieć pewność, że wszystko, co osobowe – miłość czy dar z siebie nie jest tylko czymś romantycznym, służącym jako nieistotny mityczno-religijny dodatek do codziennej egzystencji, ale jest najistotniejszym fundamentem służącym do odkrywania prawidłowości rozwoju misji życiowej prowadzącej do osiągnięcia pełni szczęścia.

Aktualność problematyki i sposób ujmowania zagadnienia sprawiają, że należy powitać książkę z uznaniem i zabiegać o jej rozpowszechnienie. Koniecznie trzeba docenić wstępy do poszczególnych rozdziałów i podsumowania każdej z części pracy. Ujawniają one panowanie Autora nad całością treści i pokazują architektoniczny zamysł prowadzenia wywodu. Książka ks. Pokrywki wzbogaca rynek wydawniczy nowym pogłębionym ujęciem problemu antropologii małżeństwa i rodziny. Książka jest cenną pomocą dla studentów teologii i osób zaangażowanych w duszpasterstwo rodzin. Może też służyć wszystkim ludziom dobrej woli, którzy szukają uzasadnienia wartości rodzinnych opartych na fundamencie prawa naturalnego.

**Ks. Andrzej Derdziuk OFM.Cap**